

SLOVENSKI NAROD.

Knjiga vsak dan popoldne, izven tedne in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:
 celoletno naprej plačan K 300—
 polletno 150—
 3 mesečno 75—
 1 25—
V inozemstvu:
 celoletno K 480—
 polletno „240—
 3 mesečno „120—
 1 „40—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadoštno frankovane.
Rokopisov ne vrača.
Posamezna številka velja 120 K
Poštnina plačana v gotovini.

Italijanski načrti.

Iz časov nesvobode smo podedovali usodopolno napako. Deloma prisiljeni k politični pasivnosti, se je z dosego svobode nismo znali otresti, in tako plavamo danes v široki reki mrtvila.

Tako je mogoče, da vemo vsi, da je za nas jadransko vprašanje življenjskega pomena. Ravno tako pa moramo tudi priznati, da danes zbog svoje pasivnosti ne vršimo onega smotranejšega dela, ki je predpogoj naše zmage ob Jadranu.

Naravnost katastrofalno pa je, da mi držimo roke križem, ko naš najnevarnejši nasprotnik sistematično, marljivo in brezobzirno uveljavlja svoje načrte.

Italijani vedo, da je naša končna zmagaja ob Jadranu sigurna, če se nam posreči vzdržati posestno stanje na Primorskem. Kot dobri politiki vedo, da je narod najsilnejši argument in da proti enotni narodni volji ne opravijo ničesar niti nasilje, niti pogodba in niti nobena druga stvar. In zato hočejo narodu vzeti voljo odpora, zato so na delu, da ga italijanizirajo.

Da bo šlo delo lažje od rok, so najprej pregnali iz zasedenega ozemlja vso inteligenco. Ko so to dovršili, so zrušili vsa kulturna središča. In ko je bil tako dosežen glavni cilj, da je bila zlomljena kulturna organizacija našega življenja, so nastopili fašisti, ki naj bi s skrajnim nasiljem preplavili ves narod od narodnostnega boja. Priznati moramo, da se je vse to Italijanom v veliki meri tudi posrečilo.

S tem so ustvarili Italijani zdrave predpogoje za uspešno italijanizacijo v velikem, vendar pa so bili ves čas tako pametni, da so znali, da se 600.000 ljudi ne more popolnoma prilagoditi na mah. Zato so si izdelali podoben načrt, ki ga dosledno izvajajo.

Kjer je narod najmanj kompetenten, tam je italijanizacija najbolj mogoča. Zato so se vrgli z vso silo na Istro. Vsa mesta nesrečne Istre so danes že italijanske trdnjave, ki širijo dobro italijanizacijo.

Za Istro pride tržaška okolica, ker Trst danes že ni skoro več dvojezično mesto. Po vseh večjih krajih tržaške okolice se ustvarjajo novi in delavni centri za fabriciranje renegatov, ki imajo v rastjočem gospodarskem pomankalnju silno oporo.

Na Goriškem in v Vipavski dolini je narod kompakten, in zato je italijansko delo sicer manj hrupno ali prav nevarno učinkovito.

Gorica je italijansko trdnjavo kot kdaj prej in v njeni okolici smo izgubili prvo občino — Podgora. Tolmin, Postojna, Idrija postajajo vedno močnejše laške postojanke, ki so skoraj že izgubile svoj samoslovenski značaj.

Zasedeno ozemlje je tako pripravljeno za italijanizacijo, ki jo zruši samo naše skrajno živahno protidelo. Pripominjamo samo, da ne obstoji danes ves boj za Jadran v vprašanju luke Baroš, temveč v zmagi italijanizacije ali njegega poraza.

V toliko so danes italijanski načrti že izvedeni in v bistvu mora to priznati tudi najbolj zagrižen optimist. Priznati pa moramo tudi dalje, da brezpogojno izgubimo bitko za Jadran, če se ne otresemo mrtvila.

Konec mrtvila ne daje besede, temveč samo dejanja. In ker delajo Italijani danes največ v Istri, moramo delati tudi mi največ v Istri. In ker hočejo ustvariti po Goriškem in v okolici Trsta ter Goriške renegatske gnezda, moramo postaviti mi gadjia gnezda patriotov. To so naše svete dolžnosti pred domovino, in kdor ima voljo, da izpolni zahteve domovine, ta ve svojo nalogo.

Ko jo pa prične tudi uveljavljati, tedaj smo prejeli prvi list z venca zmage.

Bodimo svobodni ljudje in razbijmo mrtvilo okoli sebe in — v sebi. Italijanski načrti naj nam pomagajo k temu, in zato smo jih razložili.

Spomenu Milorada Draškovića.

V soboto dopoldne se je sestala narodna skuščina, sklicana na poziv vlade, da sklepa o zakonu za javno varnost in red v državi. Po rešitvi tekočih poslov, se je določil dnevni red. Ker se ima po členu 133. ustave navedeni zakonski načrt obravnavati po skrajšanem postopku, ne bo o njem razprave, temveč bo imela skupščina samo priliko izjaviti se, ali sprejme zakon ali ne. Predsednik Ribar je imel po otvoritvi seje nastopni govor:

Gg. poslanci! Dne 21. t. m. je bil umorjen v Delnicah poslanec in minister na razpoloženju g. Milorad Drašković. (Vsi poslanci se dvignejo in zakličejo: Slava mu!) Ubil ga je zločinec sporazumno z zločinsko družbo. Ubil ga je član teroristične organizacije, duševen in telesni siromak, ki je obračunal s svojim življenjem in se je lahko dal nagovoriti k zločinskemu dejanju po agentih tajne organizacije sovražnikov našega naroda in naše države v zvezi z agenti naših zunanjih sovražnikov. Pokojnega Draškovića so ubili oni, ki ne ljubijo našega naroda in naše države. Ubili so ga oni, ki hočejo nasilnim potom s krvavo in državljanko vojno izpremeniti obstoječi pravni red v naši državi, ki hočejo z zavajanjem neukega sveta potom terorja povzročiti nemire in državljansko vojno, da s pomočjo naših zunanjih sovražnikov razrušijo tekom stoletij in stoletij po najboljših sinovih našega naroda zgrajeno državo in porušijo naše s polno pravico doseženo narodno osvoboditev in ujedinenje. Sovražniki naše države so potom svojih terorističnih organizacij navali na njeno eksistenco z atentati na prve naše ljudi, ki so bili brez dvoma udeleženi pri njeni ustvaritvi in konsolidaciji.

Prvi poizkus je bil prošlega meseca, na dan, ko je bil poizkušen atentat na Nj. Vis. prestolonaslednika Aleksandra; toda že tedaj tega meseca je bil izvršen atentat na Milorada Draškovića, na človeka, ki je po sodbi vseh nepristranskih poznavalcev ljubil kot eden najpomembnejših sodelavcev delo za pravilen, miren, napreden sočasen razvoj naše mlade države.

Pokojni Drašković je bil v svojem javnem delovanju eden onih narodnih delavcev, ki vedno vedo, kaj hočejo, eden izmed onih, ki po skrbnem prevdaru ustvarjajo svoje sklepe, katere umejo tudi izvesti

in sicer zelo energično. Bil je človek principov, ki se je tudi upal izpostaviti za principe. Ni bil oseben in nikdar ni nikogar osebno napadel, vendar pa je poznal stališče svojih osebnih nasprotnikov, ki ga je tudi znal podvreči najstrožji kritiki. Bil je iskren prijatelj in velik rodoljub, zemljo svojo in narod svoj je ljubil nad vse. Za državo je žrtvoval vse svoje delo, pa tudi svoje življenje. Visoko naobražen, širokega in obsežnega obzorja, je bil prava narodna seljačka duša. Priznan je bil kot eden najboljših in najposobnejših naših politikov in državnikov. V skupščini je veljal kot najboljši naš govornik. Govoril je ono, kar je občutil in o čemer je bil globoko prepričan. Čim je pokojni Drašković stopil na pozornico našega javnega življenja, je takoj tudi stopil v vrste najuglednejših politikov in poslancev. Tak je ostal vse svoje življenje. Te njegove vrline so znane ne samo nam, temveč tudi zunanjemu svetu. V kraljevini Srbiji je s svojim delom v vladi in skupščini uspešno sodeloval za ojačanje države in ustvaritev predpogojev za ulogo Srbije pri izgradbi in ustvarjenju nove naše države. Zaradi dela velikega državnika in narodnega delavca ter njegovih zaslug za kraljevino Srbija postala že pred balkansko vojno ne samo privlačna sila, temveč tudi središče za zbiranje in ujedinenje vsega našega naroda. V času vseh prejšnjih vojn je sodeloval s polno močjo na čelu našega narodnega osvoboditve in ujedinenja, in sicer ne samo kot poslanec in član vlade, temveč tudi kot vojak. V svojem težkem in odgovornem delu v najtežjih časih ni nikdar in nikjer ničesar opustil, kar bi oltikaj moglo pripomoči k rešitvi domovine in naroda. Tudi v naši sedanjih državi je nadaljeval pokojni Drašković svoje delo.

Znano nam je njegovo sodelovanje v časnem narodnem predstavništvu s posebno skrbjo pa je sodeloval za državo in narod v vladi in v časnem narodnem predstavništvu pri sklepanju volilnega zakona za konstituantno. Njegova zasluga je, da je bil ta napreden zakon sprejet, da so bile na njegovi podlagi izvedene najsvobodnejše volitve v vsej državi. Istotako je poleg vsega drugega tudi njegova zasluga, da je konstituenta mirno in brez pretresljajev sklenila ustavo, ki nam jamči za edinstvo in nedeljivost na-

še države. V veliki skrbi za državo in svoj narod je pokojni Drašković predložil in izvršil kot član vlade odredbe za obrambo države. Prevzet s to skrbjo je bil v tem svojstvu ne samo nosilec državne ideje temveč tudi energičen izvrševatelj v življenju za dobrobit države in naroda. »Salus rei publicae suprema lex esto«, je bilo geslo pokojnega Draškovića v njegovi odgovorni službi. V težkem trenutku, ko je šlo za mir in red v naši državi, je prišel na dan po globokem razmišljanju s posameznimi predlogi za obrambo države proti njenim sovražnikom. Njegovi odločnosti v tem trenutku se imamo zahvaliti, da ni prišlo pri nas do raznih incidentov in komplikacij, ki bi ovirale normalen razvoj razmer v našem državnem življenju. Pokojni Drašković je imel izredno razvit čut dolžnosti napram državi. Njegovo čustvovanje ni bilo samo posledica njegove kulture ali funkcije, kakor javno službe ali funkcije, temveč je bilo to čustvovanje pri njem v glavnem podedovano in prirojeno.

Rodil se je in vzrastle v Sumadiji, torej v kraju, ki se je vedno boril za svobodo države, za osvoboditve svojih zasužnjenih bratov in ostalih pridruženih krajev, ki se je boril za osvoboditve vsega našega naroda, za močno edinstvo in narodno državo. Ta Sumadija, v kateri je bila od nekdaj teko razvita zavest naše narodne države, nam je rodila in dala veliko narodnih moči in množestvih naših osvoboditeljev in ujediniteljev, med njimi tudi Milorada Draškovića. On je dokonca izvrševal svojo dolžnost v službi naroda in domovine.

V izpolnjevanju te dolžnosti se je sprijel s tajnimi sovražniki naše države in našega naroda. Ti njegovi sovražniki so ga kot nosilca državne ideje, požrtvoval, nesebičnega in neustrašnega borca za našo državo odtrgali s tega sveta, od družine, prijateljev, od države in naroda njegovega, ki ga je toliko ljubil. Pokojni Drašković je padel vojak na fronti v obrambi domovine, zadet od krogle tajnih sovražnikov.

Spominj nanj mora ostati vočen od generacije do generacije, dokler bosta obstajala naša država in naš narod. Spomin nanj bomo najbolje ohranili, ako nadealujemo jemo delo, ki ga je začel in ki ga je nam tako testamentarno zapustil. Srbski vojski so umeli v najtežjih časih stisniti svoje vrste pod

Kongres jugoslovenskih novinarjev.

—d Split, 30. julija. Tukajšnji novinarji so osnovali odbor za pripravo novinarskega kongresa. Predsednik Kisić in zupan Tartaglia bosta sestavila tudi odbor meščanov v to svrhu.

Split se pripravlja, da dostojno sprejme zastopnike jugoslovenskega tiska. Razen Splita in okolice bodo posetili novinarji tudi mesta Jelša, Hvar in Vis na otokih.

Hinko Nučič:

Mariborsko gledališče.

Peti slavo samemu sebi ni bil nikdar moj namen. Izogibal sem se doslej vedno in konsekvntno vsakršnih častniških polemik, ki se vodijo edinele v reklamne svrhe — čeprav so mi razni novodobni vseznalci očitali to in ono. Molči in delaj, je bila moja parola.

V soboto, 23. julija t. l. pa je prinesel mariborski »Tabor« daljši članek urednika g. R. Reharia, ki je ostro naprjen proti moji osebi ter bi mogel voditi v zmoto one kroge, ki so ga čitali. Zato je moja dolžnost, da pojasnim to zadevo.

Ko sem odhajal pred dvema letoma iz Ljubljane na svoje staro mesto v Zagreb, so me pregovorili mariborski reprezentanti: prof. Voglar, dr. Koderman in dr. Pfeifer, da sem po dolgem obotavljanju ugodil njihovi prošnji, naj organizujem novo slovensko gledališče v Mariboru in naj prevzamem njega artistično vodstvo. Dramatično društvo v Mariboru, ki me je takrat angaževalo, si je nadalo važno nalogo, da bo tudi financiralo novo slovensko gledališče. Toda ko je bilo treba plačati prve gaže igralcem — društvu je bilo pač brez vseh sredstev — je tedanji svet mariborski kategorično odklonil vsako jamstvo in podporo Dramatičnemu društvu za vzdrževanje gledališča. Prošnjo glede prevzetja finančne strani gledališča po mestni občini je pretresal mestni svet v dveh sejah ter jo obakrat hladno odklonil

z motivacijo, da bi bilo finančno vprašanje gledališča in njega eventualni deficit preveliko breme mestni občini.

Na ta način je bila usoda novega gledališča že skoro zapečatena, čeprav je novo sestavljeni ansambl prav takrat pridno študiral nove igre ter se je namenjal že v nekaterih dneh otvoriti prvo redno sezono.

Maribor je bil v tistem času jugoslovanski ideji še po večini tui, ter ga je bilo treba tudi kulturno osvojiti. Naloga slovenskega gledališča v Mariboru je bila sveta in če bi se bilo razbilo, bi bila blamaža — za celokupno Jugoslovenstvo — ogromna, morda nedoglednih posledic.

Da se izognemo preteči katastrofalni blamaži in škodoželjnim posmehu mariborskih nemčurjev, ki so povsodi glasno pripovedovali, da se slovensko gledališče ne more vzdržati v nemškem Mariboru dlje, kakor mesec dni, sem na predlog dr. Rosine in prof. Matija Pirca na seji mestnega sveta pet dni pred otvoritvijo gledališča — težkega srca — prevzel še poleg naloge artističnega vodje in organizatorja tudi vse posle finansije gledališča. Prevzel sem torej gledališče popolnoma v svoje roke z obvezjo, da nosim sam eventualni dobiček in izgubo. Bil sem pogumnejši od mestnega sveta, ki se je strašilo to ogromno breme naprtiti mestni občini. Radi teh neznosnih razmer — le, da omogočim njega začetek, sem postal privatni zakupnik slov. garni v Mariboru.

Otvoritev je bila 27. septembra 1919. v znamenju »Tugomerja«. Gledališče je bilo

tekem sezone večinoma slabo obiskano. Nemci so ga dosledno ignorirali, Slovenci pa je bilo premalo zavednih, da bi ga mogli vzdrževati. Maloštevni ansambl poklicnih igralcev je bil izpopolnjen iz učencev moje Dramatične šole. Moralni uspeh je bil zadovoljiv. Zaključek prve redne sezone je bil 29. junija 1920. Sezona je imela 222 rednih predstav ter je končala z deficitom od 125.000 K.

To dejstvo in pa ogromne skrbi so me gnale, da zapustim Maribor. Na anketi, ki sem jo sklical z namenom, da položim demisijo, so me ljubitelji gledališča rotili, naj ostanem še dalje na svojem mestu. Na izjavo prisotnega delegata min. prosvete, prof. M. Grola, upravnika Nar. pozorišta v Beogradu, da bom dobival državno podporo, sem izpremenil svoj sklep in ostal. — 7. julija 1920. je bil obstanek gledališča definitivno zagotovljen. Angaževal sem nove dramske in pevke moči in po nasvetu g. Grola vpeljal sem tudi opereto in malo opero.

Druga redna sezona se je pričela 18. septembra 1920. in je končala 30. junija 1921. Imela je 276 rednih predstav. Tekom sezone sem izdal kulturni vestnik »Zrnje«, ki je dosegel 28 števk. Nekaj let vezanih knjig »Zrnja« je še dobil v Heinčevi knjigari v Mariboru.

Sredi sezone je ostalo gledališče vsled novega falškega toka brez električne luči. Moral sem uvesti razsvetljavo za silo, dokler ne pride nova moderna razsvetljava. Posil sem nešteto krat merodajne kroge v

tem pogledu, vršili so se razni ogledi komisij in sedaj je nova moderna napeljava dovoljena.

V obeh rednih sezonah so se uprizarjala v prvi vrsti težka dramska dela jugoslovenskih avtorjev, kakor tudi svetovnih pisateljev. Če je tu in tam prišel na vrsto kak vesel in lažji komad, brez literarne vrednosti, sem storil to h o t é, da dobi svojo hrano tudi oni del publike, ki se danes ni dovteten za gledališče, ki ne more in noče misliti o gledališču in ki nima pojma o Can-kariju, Ibsenu, Strindbergu i. dr., in vendar vidi rad kaj šalčevega in burkastega.

Preprostega človeka ne moreš spraviti v frak, pravtako tudi literarnega gurmana ne pripraviš, da bi vžival »Rodoljuba iz Amerike«. Vsakemu svoje! Gledališče pa ni samo za gurmane, temveč tudi za maso. Rokodelskega vajenca, Slovence, ki je do danes plaval v nemških vodah, ne moreš navdušiti za našo stvar s »Smrtnim plesom« in »Vampirjem«, pač pa ga lažje pridobiš z enostavno burko à la »Rodoljub iz Amerike«, ki sem jo nalašč uprizoril kot slovensko izvirno stvar za zadnje pustne dneve in z edinim namenom, da paraliziram z njo silne pleske, ki so se dan z dnem vrstili po Mariboru, včasih celo trije na en večer. Plesni aranžerji so v svojim »kulturnem« vrtoglavo metžu — kdo bo prvi — večkrat celo zahtevali od mene, naj odpovem predstave na korist plesov, ker bodo itak prazne. Njihovim nasvetom se nisem hotel nikdar ukloniti, pač pa sem se raje poslužil samoobrane in posegel po burki. Lahko bi

bil vzel kako nemško skrpčalo najslabšega kova, naši brumni in vestni kritiki bi bili lepo molčali, ker sem pa segel po domačem delu, so me obsodili ter mi steli v strašen greh, da sem z »Rodoljubom iz Amerike« oskrnul njihov oder. Ob vsaki repitri omenjene burke so iznova bljuvali svoj žolč name, dočim niso pri raznih svetovnih dramah, ki smo jih uprizarjali tekom dveh let, niti našli za vredno, da bi napisali vsaj besedico o teh delih in o uprizoritvah. Primer: Andrejev: »Gaudamus«, Ibsen: »Hedda Gabler« in dr.

Letos sem aranžiral »Zalni večer« na dan (anekdote) izgube našega Primorja in je ves čisti dobiček dobila Jugoslovenska Matica. Pomembno so bile sestavljene žive slike, ki so vzbudile v občinstvu vzharno navdušenje in so še danes vsim gledalcem v živem spominu. Toda gospodje, ki so me blatili radi uprizoritve »Rodoljuba«, niso hoteli registrirati v časopisu nit tega večera.

Ob koncu druge redne sezone, ki je plesla med obilico dobrih in za Maribor dostojno uprizorjenih dram, tudi 10 muzikalnih del z velikimi zbori, je dr. Snuderl trdil v svoji »Kulturni bilanci«, da je bila moja uprava prepopustljiva in preopustniška. — Tudi prav! — Želim samo, da pride omenjeni gospod čimprej na kruno in prevzame sam vodstvo gledališča, ki bo zgrajeno — brez vseh fraz — na samih ekspresionističnih, kubističnih in futurističnih načelih in principih.

in lepše solnce bode zasijalo . . .

dežjem krogel in prodreti močne sovražnikovo fronto, vrniti se v domovino in osvoboditi svoje zaslužene brate. Naj nam bo vzgled primer srbskih vojakov! Stisnimo tudi mi svoje vrste v delu za dobrobit naše države in naroda! Odločno delo bo premagalo ne samo teroristične akcije sovražnikov, temveč bo vsililo sovražniku tudi prepričanje, da je naša država močna, da mora obstati in napredovati.

Milorad Drašković! Mesto, na katerem si zadnjikrat sedel v tej dvorani in s katerega si zadnjikrat živo protestiral proti izvršeni žalitvi srbske vojske, je ovit v črno, v

znak žalosti za teboj. Tebe ni več tukaj. Mi vsi občutimo veliko praznino, ki je nastala v tej skupščini s tvojo smrtjo. Ti pripada še nadalje tej skupščini, v kateri si deloval za zaupanjem svojega naroda. Mi te hočemo v tej zbornici ovekovečiti, da damo potomcem zgled, kako smo umeli ceniti velikega človeka, člana te skupščine. Večna mu slava in spomin! — Vsi poslanci so se po tem govoru dvignili s sedežev in zaklicali: »Slava mu!«

V znak žalosti se je seja prekinila in napovedala prihodnja za polodne ob 17.

Politične vesti.

— **Solidarnost strank proti komunistom.** Predsedstva radikalne, socialno-demokratske in jugoslovenske demokratske stranke v Novem Sadu sklicujejo za torek, dne 2. avgusta ob 11. dopoldne v Novi Sad veliko narodno skupščino, ki se bo vršila pred magistratom na trgu slobodjenja. Vojvodina želi izpregovoriti iskreno, energično in rodoljubno glede ustave in borbe proti komunistom.

— **Nacionalni blok.** Beogradski radikalni »Balkan« je pisal nedavno, da se je med radikale pojavila struja, ki želi, naj bi Stojan Protić zopet prišel v parlament ter eventualno vstopil v vlado. »Demokrati so pripravili odpri Protiću vrata, se ž njim pomiriti ter bi celo dovolili, da postane Protić v novem nacionalnem bloku minister notranjih zadev. Protić ima sedaj priliko izbirati, ali postane najpopularnejša jugoslovenska oseba, ali pa da bo politično izgubljen.« — »Balkan« apelira na Protića, naj pozabi težke žalitve s strani demokratov, Zagrebška »Riječ« piše, da »Balkanove« trditve niso resnične, a da so demokrati načelno za nacionalni blok. Tak blok bi bil danes potrebniji, nego kdaj koli. Tak blok zahteva ne le obeli nacionalni interes, nego tudi interes mešanih strank in mešanih slojev pa tudi delavstva. Tudi delavstvo bi moralo za nekaj časa pozabiti svojo internacionalnost ter stopiti v nacionalni blok proti komunistom boljševidom. Za demokrate je bila in je država vedno in vselej nad stranko. S tega stališča bi demokrate potrdili tudi Protića, ako bi hotel sodelovati. Pa ne samo g. Protića, nego tudi zemljoradnike, pa klerikale in zajedničarje ter celo Radičeve, ako bi hoteli stopiti s svojega meseca na to zemljo. Demokrati bi želeli, da se strnejo vse stranke v močan nacionalni blok proti komunistom in drugim subverzivnim, državi sovražnim elementom. »Mi bi torej« — piše »Riječ« — »ako je tak nacionalni blok mogoč, složno delo najnesebičneje in z vso silo podpirali.«

— **Glavo za glavo.** Prvi srbski socialni demokrat, ki je grajal živinsko pobesnelo komunistično stranko, je bil dr. Živko Topaković. V svojih »Radniških Novinah« je ožigal komuniste kot revolucionarne demagoge ter dokazoval, da v Jugoslaviji ni mogoč drugačen gospodarski sistem, kakor sistem privatne imovine, češ, da ni mogoč, ki bi mogel izvršiti socializacijo imetka in da je brezsmiselno prelivati kri za nemožne ideje. Komunisti so sklenili, da Topalovića ubijejo, kakor so že prej zagrozili, da ubijejo Lapčevića. Neki član Lapčevićeve centurške grupe je sporočil komunistom, da bo njegova grupa začela z represalijami in ubojem nad komunisti, ako se komunisti ubijajo Dragiša Lapčevića in Topalovića. Ta sklep je posledica dejstva, da so pri nekem aretiranim komunistu našli zapise imeni Lapčevića in Topalovića s pripombo, da sta obojema na smrt.

— **Povratak Karla na Madžarsko.** Beograd, 29. julija. (Izvirno.) Madžarski poslanik dr. Kakos je našemu dopisniku izjavil, da so vse vesti o povratku ekskralja Karla na Madžarsko popolnoma neosnovane. Te vesti so lansirali v svet gotovi finančni krogi na dunajski borzi, da so s to vestjo profitirali velike svote in je madžarska valuta padla za 40%. Politične razmere na Madžarskem

so take, da je povratak Karla absolutno nemogoč.

— **Češkoslovaška in Avstrija.** Oficijozni »Prager Abendblatt« prinaša uvodnik z naslovom »Dobro sredstvo k bližnjemu se sestanku predsednika Masaryka z avstrijskim zveznim predsednikom dr. Hainischem. V članku veli med dr.: Vsa razvojna tendenca kaže, da se bo razmerje med Avstrijo in Čehoslovaško čim dalje ugodneje. To je tudi želja vseh treznomiselnih. List izraza mnenje, da bo le dobro razmerje med sosednjimi državami zajamčilo srednje-evropski mir ter odvrnilo balkanizacijo, katere so se svojčas bali. Sestanek Masarykov s Hainischem je znamenje obojestranske dobre volje. Čim preje bo po vojni povzročena normalnost prometa odstranjena, čim prijaznejše bodo razmere med obema republikama, tem preje se bomo bližali gospodarskim predvojnim razmeram, po čemer stremi pač vsaka razumna državna politika.

— **Nesloga med Francijo in Anglijo.** Britanski poslanik Hardinge je danes dopoldne ministrskemu predsedniku Briand izročil odgovor britanske vlade na zadnje francosko noto glede Gorenje Slezije. Angleška nota je sestavljena v prijaznih besedah, vendar pa ne kaže, da bi se bila Anglija približala francoskemu naziranjem. Ministrski predsednik Briand je prišel dopoldne v Elisee, kjer so ministri pričakovali njegov prihod k posvetovanju. Kakor doznava Reuterjev urad, razpravlja britanski odgovor na francosko noto obširno o razmerah, ki so ustvarile sedanjí položaj. Odgovor se bavi z očitkom, da je Anglija s svojim zadržanjem napram Franciji ojačila pozicijo Nemčije. Odgovor pravi, da je francoska zahteva, takoj in neodvisno od vrhovnega sveta odposlati ojačenja, nekaj izrednega in naglašča, da ni nobena podstava za skupno politiko mogoča ter da za nadaljnjo pogajanja ni podlage, preden Anglija ne dobi vpogleda v namere francoske vlade. Britanska vlada si prizadeva, upoštevati vsako sredstvo, da bi ustregla Franciji. Vendar pa se mora poudariti, da po vesteh, došlih v London, francoskim četam v Gorenji Sleziji ne preti nobena nevarnost in da torej odposiljatev ojačenja ni nujna.

— **Vojna v Mali Aziji.** Turško vojno poročilo trdi: Grška ofenziva se je pred Saidghazi popolnoma ustavila. Bitka pri Saidghazi je trajala tri dni. Grki so noč in dan odbijali napade, morali pa so se umakniti turškim protinapadom. Število ujetnikov znaša nad 2000 mož. Grške čete, ki so ob železniški progi Eski Šehir-Angora prodirale pod poveljstvom princa Andreja, so se morale umakniti. Tudi bitka pri Aldun-taku se je končala v prid Turkom.

— **Državna pokojnina svojcem Battistija.** Italijanski ministrski svet pripravlja zakonski načrt glede državne pokojnine svojcem Battistija in Saura.

— **Vihar na Tihem oceanu.** Zagrebški »Agramer Tagblatt« prinaša članek pod tem naslovom ter piše, da grozi svetu nov gigantski boj, ki bo še večji, kakor je bila svetovna vojna. Zedinjene države Severne Amerike in Japonska sta namreč tekmeča, ki sta gospodarsko in politično drug drugemu na poti. Japonska je tako preoblikovana, da se ljudstvo mora seliti, in njena industrijska produkcija je narasla tako ogromno, da se mora izvažati. Toda kam?

Japonska je hotela izvažati blago v Mehiko, Peru, Chile, toda Zedinjene države so protestirale. Ko je Japonska hotela izvažati na vzhodno obalo Tihga oceana, na Kitajsko in Mandžurijo in na ruski vzhod, se je povsod oglasil ameriški veto. Japonska se zaletuje povsod v zaprti vrata, ki jih tišči Amerika. Amerika pa pravi, da dela Japonska vsemu svetu umazano konkurenco, ker so njeni industrijski izdelki le zato tako nezaželeni, ker se na Japonskem delavstvu plačujejo naravnost suženjske plače. Amerika trdi, da hoče Japonska v južne ameriške države le za to, da bi jih nahujskala proti severnim Zedinjenim državam. Na Kitajskem in Mandžuriji pa si hoče Japonska zagotoviti predpravo proti drugim državam ter da hoče Kitajsko gospodarsko zlorabljati ter vojaško zasesti. Japonsko in ameriško časopisje si stoji v besnostrastnem boju nasproti in obe državi se oborožujeta. Pogodba med Anglijo in Japonsko je potekla 13. julija t. l. ter je skoraj gotovo, da stopi Ameriki sorodna Britanija na stran Amerike. Britanska vlada je že sklicala državno konferenco, ki so se jo udeležili ministrski predstavniki vseh kolonij. Baje se je sklenilo, da bo Anglija posredovala. Predsednik Harding sklicuje v Washington svetovno konferenco za razoroženje. Povabil je tudi Japonsko, toda bati se je, da poteče konferenca brez uspeha in da bo britansko posredovanje brezuspešno. Tedaj izbruhne nova svetovna katastrofa, ki potegne v vrtnice tudi evropske velevalisti.

Iz naše kraljevine.

— **Dalmatinski škof, ki ne odobrava episkopatskega napada na Sokolstvo.** Splitska »Nova Doba« poroča, da znane episkopatske okrožnice proti Sokolstvu ni odobrili in podpisal kotorski biskup Uccellini. Nekateri listi so priobčili z okrožnico tudi njegovo ime ali to je bilo pogrešno. Prisotnost kotorskega biskupa na Sokolovem zletu v Titvu dne 17. p. m. najboljše dokazuje, kako misli stari rodoljubni kotorski biskup o tej naši patriotski ustanovi.

— **Razpis dobave strojev in orodja.** Pomorska oblast, sedaj v Bakru, potrebuje za popolno ureditev nove mehanične delavnice razne stroje in orodje. Podrobni dobavni pogoji in seznam predmetov, ki jih je dobaviti, se dobo pri ekonomatu gori omenjene pomorske oblasti. Zapečateni, s kolkom za 10 dinarjev opremljeni ponudbe, je poslati najdalje v enem mesecu od dne, ko je bil ta razpis objavljen v »Službenih Novinah« v Beogradu. Pomorski oblasti sedaj v Bakru. Položiti je varščino in sicer državljanom SHS 10%, inozemcem pa 20%. En izvod dobavnega razpisa in seznam blaga je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani le na vpogled.

Neodrešena domovina.

— **Patriotje in razgrajati.** Z ozirom na našo notico pod gorenjim naslovom, priobčeno v št. 157 našega lista smo prejeli od verodostojne strani to-le pismo: Posojilnica Slap v Vipavi, katere glavni upravitelj je g. Franc Punčuh, nadučitelj v Vrhopolju ni podpisala na njegov pritisk pol milijona pri italijanskega državnega posojila, pač pa ji je država izplačala proti njeni volji naknadnih 20% od zamenjave denarja v državnih obveznicah. Gosp. Punčuh je prejšnoleg istega prepričanja, katerega je bil med svetovno vojno, ko ga je Avstrija radi srbofilstva vlačila po jetah ter končno internirala. G. Punčuha pozna slovenska javnost dobro in bil je pred prevratom tudi zaupnik demokratske stranke. Istotako se tudi o njegovem sinu g. Ivanu Punčuhu, carinem uradniku na Rakoku more trdit vse preje, kakor pa da je razgrajati »Patriotisti« ki hočejo s takimi napadi na naše zavedne in ugledne ljudi zavajati javnost, imajo sami maslo na glavi, zato naj ne hodijo na solnce.

Vipavec.

bim v kratkem zanj odškodnino, ki mi pripada. Da pa je fundus v resnici moj, priznava g. Rehar sam in mi tega ne more oporekati nihče.

Kot privatni zakupnik sem stavil vse svoje prihranke na tehniko. Ker sem jamlil sam za deficit gledališča, mi pripada tudi sufit, odnosno fundus, ki sem si ga pribavil v teku dveh let, da pokrijem 2 njim deficit II. redne sezone, ki glasom zaključka blagajniških knjig znaša nad 156.000 kron. Če dobim za svoj fundus sorda v resnici nekaj pol milijona kron (morda ne vem, v kaki valuti je izračunal g. Člankar to svoto), potem dobi g. Rehar takoj 100.000 K provizije, za izvrstno reklamo.

K sklepu bodi še rečeno, da ni Reharjeva zasluga, kakor si jo že lasti v svojem članku, ako bo morda narodno gledališče resnično v letošnji sezoni podržavljeno. Zasluga za podržavljenje gre edino mariborskemu pododboru Udruženja igralcev SHS, (predsednik P. Razberger) ki se jenajodločneje zavezal za tako rešitev po svojem odposlancu Antunu Ivanoviču Mecgerju v Beogradu.

G. Reharju v album: »Ne veruj kavar-niškim izmišljotinam, manj govori — veliko dela!«

Končujem. Poslavljam se od narodnega gledališča v Mariboru, želim mu iskreno, da v bodočnosti čvrsto napreduje!

Zagreb, 27. julija 1921.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski v Sofiji.

— **Beograd, 1. avgusta (izvirno).** Iz Sofije javljajo, da je ministrski predsednik Stambolijski v soremstvu beogradskega bolgarskega poslanika Todorova odgovoril v Švico. Njegovo potovanje ima političen značaj. Stambolijski se je napram nekemu rovinarju izrazil, da je politični položaj Bolgarije ugoden. Odnosaji Bolgarije do sosednjih držav so dobri. Razmerje med Bolgarijo in Jugoslavijo je dobro. Stambolijski se povrne 15. avgusta. Ta dan dospe posebna delegacija Poliske v Sofijo.

SEJA MINISTRskega SVETA.

— **Beograd, 30. julija.** Na snočni seji ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika Nikole Pašića so se pred vsem obravnavale tekoče zadeve. Za tem so se odobrili krediti posameznim ministrstvom. Dalje je bilo sklenjeno, da se odstopi zemljišče za zgradbo poslopija ministrstva za kmetijstvo. Končno je minister za notranje stvari Svetozar Pribičević poročal o uspehu preiskave poslednjih atentatov.

ZAKON ZA VARSTVO JAVNEGA REDA POZDRAVLJAN.

— **Beograd, 30. julija.** Povodom predložitve zakonskega načrta za varstvo javnega reda je narodna skupščina prejela veliko število brzojavnih pozdravov iz vseh delov države. V brzojavkah se odobrava postopanje vlade ter obsoja teroristična akcija komunistov.

SEJA IMUNITETNEGA ODBORA.

— **Beograd, 1. avgusta (izvirno).** Včeraj dopoldne je bila seja imunitetnega odbora, ki je razpravljala o predlogu ministra pravde, da se izroče vsi komunistični poslanci sodišču. Debatu je bila zelo živahna. Komunist Kacelović je skušal zagovarjati komunistične poslance in je bil proti predlogu. Imunitetni odbor je skoraj soglasno sprejel predlog, da se vsi komunistični poslanci izroče sodišču. Zadevno poročilo bo danes v dopoldanski seji narodne skupščine prečitano.

ZAKONODAJNI ODBOR.

— **Beograd, 1. avgusta (izvirno).** Zakonodajni odbor bo danes razpravljala o važnih zakonskih predlogih. Med drugim zakon o državnem posojilu in o davčni reformi. Razpravljal bo o spremembi nekaterih davkov. Poslanec dr. Žerjav in tovariši so vložili predlog o novem poslovniku za zakonodajno skupščino.

POVIŠANJE PLAČ OROŽNIKOM.

— **Beograd, 1. avgusta (Izv.)** Na predlog ministra notranjih del Svetozarja Pribičevića je ministrski svet sklenil povišanje plač orožnikom. Orožniški redovi dobijo 600 dinarjev temeljne plače. Tudi rodbinske doklade se znatno zvišajo.

NARODNA OBRANA.

— **Beograd, 1. avgusta (izvirno).** Včeraj dopoldne je bila seja stareza odbora Narodne obrane. Seji so prisostvovali tudi zastopniki raznih kulturnih in gospodarskih organizacij. Določen je nov odbor, ki bo v kratkem razširil svoje delovanje na vse kraje države.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

— **Beograd, 1. avgusta (izvirno).** Ministrstvo prosvete je prevzelo mariborsko narodno gledališče v državno režijo in določilo 50.000 dinarjev podpore. Osobe bo sprejeto v državno službo.

MEJE Z ROMUNIJU.

— **Beograd, 30. julija.** Včeraj se je v Bazijahu sestala mešana komisija naših in romunskih delegatov, da določijo definitivne meje med našo kraljevino in Romunijo.

NEMŠKI KOMUNISTI ANARHISTI.

— **Nauen, 30. julija.** Nemška komunistična stranka je izdala proglas na delavce, naj s silo vržejo vladajoče meščanstvo. Mednarodni proletarijat bo izvojeval osvobodjenje z orožjem v roki. Proglas konča z besedami: »Proč s pomirjevalnim kričanjem!«

GLASILO JUGOSLOVENSKIH NOVINARJEV.

— **Beograd, 30. julija.** Včeraj je izšla prva številka glasila Udruženja jugoslovenskih novinarjev pod naslovom »Novinar«, ki vsebuje pravila Udruženja jugoslovenskih novinarjev, nadalje poročilo o kongresu v Sarajevu in o delovanju osrednje uprave ter beležke.

KONGRES NARODNIH ŽELEZNIČARJEV.

— **Beograd, 30. julija.** Od 19. do 21. avgusta t. l. se tukaj vrši kongres narodnih železničarjev iz vse države.

ROMUNSKI LISTI O DRAŠKOVIČU.

— **Bukarešta, 30. julija.** Povodom umora jugoslovenskega ministra za notranje stvari Draškovića naglašajo romunski listi, da je ta atentat nadaljni člen v verigi terorističnih grozodejstev, s katerimi hočejo uničiti roditelje

svojih protivnikov. Vsi listi izražajo globoko sožalje Romunije in slavijo Draškovića kot enega izmed najmarkantnejših osebnosti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter kot državnik in neumornega delavca, ki je kot eden voditeljev demokratske stranke v sosedni državi neumorno deloval za zblizanje in uedinjenje posameznih plemen Jugoslavije in ki je vse svoje življenje posvetil tej veliki ideji. Pokojni Drašković je bil velik prijatelj Romunije in je deloval za zblizanje med obema narodoma.

KOMUNISTI IZSTOPAJU.

— **Beograd, 30. julija.** Komunistični poslanec Vlada Marković iz Novega Sada izjavlja, da izstopa iz komunistične stranke in iz komunističnega kluba, ker se ni nikoli strinjal s teroristično akcijo svojih tovarišev. On je vedno zastopal stališče, da se mora pobijati anarhizem in uvesti boj proti nenarodnim elementom, ki pod imenom komunizma in stranke pripravljajo in vršijo atentate, ter provzročajo nejevoljo in upornost naroda in s tem spravljaajo vse uspehe delavskega gibanja v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v nevarnost.

VEČNO BAROŠKO VPRAŠANJE.

— **Rim, 30. julija.** General Caviglia je v senatu obširno govoril o rapalski pogodbi, ki je po njegovem mnenju zasedala seme za nesetna zla na prav rodovita tla. Jugoslovenci so dobili po dolgi boji v roko listino, v kateri se jim priznava nesporno gospodstvo nad vzhodno jadransko obalo, s katere bo italijansko prebivalstvo pregnano. Ko je D' Annunzio izročil izvod rapalske pogodbe, je D' Annunzio vprašal, kaj je z Barošem. Iz pogodbe je razvidno, da tvori reško mejo Rečina in da bi Baroš in Delta morala ostati Reki. Tako mu je odgovoril. Obrnil se je potem v zadevi do Bonomija, takratnega voljnega ministra, ki mu je zagotovil, da vprašanje baroškega pristanišča ni kompromitirano in da reši to vprašanje komisija, o kateri govori rapalska pogodba. To povdarja on, da se mu ne bo očitalo, da je koga varal. Ako je tla kaka prevara, je bil varan tudi on. Scialoja je slikal za odločilnega nasprotnika Italiji v jadranskem vprašanju Wilsona, povdarjal pa, da se morajo držati vse obveznosti. Glede Reke morajo Italijani pred očmi imeti to, da se ne sme jugoslovenske trgovine odvrniti od Reke, kajti to bi bilo silno riskantno za Italijo. Govoril se je o zgradbi pristanišča na Sušaku. Npoveduje se škoda Reki in konkurenca s Trstom, ako se ne upoštevalo z Italijanske strani zakoniti interesi Jugoslovenov v reškem pristanišču.

— **Rim, 31. julija.** Včeraj je zboroval odsek za zunanje zadeve. Govorilo se je o baroškem vprašanju. Zagotavljalo se je, da je grof Storza svoj čas izročil dr. Traumbiću pismo, po katerem se Baroš definitivno odstopa Jugoslaviji. To je potrdil nedavno tudi jugoslovanski ministrski predsednik. Da se pride na čisto o tem vprašanju, je Chiesi podal nastopni dnevni red: Odsek za zunanje zadeve vabi min. predsednika in zunanje ministra, da poda prepis tajnega dogovora, sklenjenega za baroško pristanišče povodom rapalske pogodbe.

SEJA VRHOVNEGA SVETA.

— **PSariz, 31. julija.** K seji vrhovnega sveta, ki se vrši dne 8. avgusta, se povabi tudi Belgija. Zedinjene države bodo odposlale k seji svojega opazovalca. Vrhovni svet se bo najbrže bavil tudi z orientiranim vprašanjem, čeprav ni Grčije zaprosila zaveznikov za posredovanje.

GRŠKO - TURŠKA VOJNA.

— **Carigrad, 31. julija.** Grško brodogoj je obstrleval luko Sinope.

— **Carigrad, 31. julija.** Vlada je sklenila zapreti do nadaljnega luko Samsun za vse trgovske ladje.

ROMUNSKO ZLATO.

— **Bukarešta, 30. julija.** V ministrskem svetu so razpravljali o svobodnem izvozu zlata iz romunskih rudnikov. Finančni minister Titulescu je bil edini proti temu predlogu, dočim so se ostali ministri z njim strinjali. Vprašanje še ni rešeno.

ZA GORNJO SLEZIJU.

— **Nauen, 30. julija.** Državna in pruska vlada sta izdali proglas na meščanstvo, v katerem ga pozivljeta, naj bo mirno z ozirom na korajšno odločitev usode Gornje Slezije. Nemški odbor iz Gornje Slezije je brzojavno napisal Lloyd Georgea, Brianda in Bonomija kakor tudi veleposlaniško konferenco v Parizu, naj usodo Gornje Slezije končnovaljavo odločijo, ker prebivalstvo propada moralno in gmotno vsled negotovega položaja in deželi.

— **Nauen, 30. julija.** V nekaterih krajih Gornje Slezije je prišlo do krvavih spopadov med Italijani in Francozi. V Opolah so se stekli, pri čemer je bilo vrženih nekaj ročnih granat. V Gliwicah je francosko poveljstvo razpustilo nemški plebsicetni komisariat, ker je izdal ponarejene potne liste.

KOLERA V RUSIJI.

— **Berolin, 31. julija.** Zadnja poročila iz Moskve naznanjajo, da zahteva kolera v Rusiji ogromne žrtve. Meseca maja je bilo 13.476 slučajev kolere. Tudi v Petrogradu in Moskvi razsaja bolezen, daš ne v taki meri kakor v manjših mestih.

Pristopajte k „Jugoslovenski Mail“

Zadnji pa je udaril g. R. Rehar po meni. Njegov članek je tendenciozen in skoz in skoz neresničen.

Po mnenju Reharjevih »strokovnjakov« zadostuje 1.200.000 krona subvencija brez draginskih doklad za bodočo sezono, ki bi stala na nivoju letošnje sezone. Po mnenju prof. M. Grola iz Beograda, g. J. Baha, adm. ravnatelja »Narodnega kazališta v Zagrebu« in po mojem mnenju pa omenjena vsota ne zadostja danes niti za pošteno dramo. Na glasbena dela se ob njej niti pomisliti ne sme. Strokovnjaki g. Reharja so se torej s svojim znanjem že vnaprej blamirali, kar dokazuje rezultat bodoče sezone, ako ostane samo pri tej subvenciji.

Neresnična je tudi trditev, da sem zahteval 4.000.000 državne podpore, resnično pa je, da sem zahteval poleg dovoljene subvencije samo še draginske doklade za celokupno osebo. G. M. Skrbinskih sem lani ob sklepanju pogodbe stavil ponudbo, da naj bi bil on moj naslednik kot ravnatelj mariborskega gledališča, ker sem imel že takrat čvrsto nakano, da odidem po sklepu II. sezone. G. M. Skrbinskih je to ponudbo tudi sprejel. Ko pa sem ga sedaj po svoji demisiiji vprašal, zakaj ni on prevzel upravniskega mesta, mi je izjavil, da je subvencija preamajna.

Netaktno in zlobno zavito je tudi sumničenje g. Reharja, da sem se kot upravnik pečal s trgovskimi spekulacijami; nasprotno pa je res, da sem v dveh letih svojega ra-

vnateljevanja delal in se mučil od ranega jutra do kasne noči edinole v procvit nar. gledališča v Mariboru. — Skoro naivna je njegova trditev, da ni do zadnjega nihče vedel, da sem bil jaz privatni zakupnik gledališča. To je bilo znano vsakemu obiskovalcu gledališča; da bi slučajno edini g. Rehar tega ne vedel, moram resno dvomiti.

Popolnoma neutemeljena je njegova obupna vest, da sem dal odpeljati ob svojem odhodu iz Mariborskega gledališča, ki je sedaj še bolj »ubog« kot pred mojim prevzetjem, za pol milijona kulis in garderobe. Resnično je, da sem moral odpeljati svoj mali fundus, ki se po mnenju bivšega vladnega komisarja g. Poljanca, kakor se je izrazil pri moji predaji inventarja — ne sme nahajati med gledališkim inventarjem. Ko je bilo govora o mojem fundusu, sem ga prosil, da naj bi ostal tako dolgo shranjen v gledaliških prostorih, dokler se ne reši njegovo vprašanje. Podkrepi sem svojo prošnjo z izjavo, da sem tudi jaz dovolil prejšnjemu gledališkemu ravnatelju Slezgeju, da je lahko imel čeli dve leti shranjen svoj fundus v gledaliških prostorih.

G. vladni komisar pa je bil mnenja, da ne more nihče bodočega ravnatelja prisiliti, da trpi tuje stvari pod svojo streho. »Člara paca — boni amici!« — je dejal. Moral sem torej odpeljati stvari, ki jih smatram za svoje — drugim. Obvestil pa sem o tem činu g. vladnega komisarja ter mu izjavil, da ostanejo za sedaj v Mariboru. Fundus je savada na razpolago bodoči upravi, ako do-

Župni zlet župe Ljubljana I.

Ljubljana, 31. julija.

Sokol župe Ljubljana I. je danes praznoval najslavnejšo manifestacijo sokolske misli. Z župnim zletom je dokazal, kako resno in smotorno deluje za udeležitve krepkih in zdravih idej Sokolstva. Že v soboto ob 4. popoldne je bila zanimiva tekma za prvenstvo. Izvajali so zelo komplicirane in tehnično zanimive vaje. Dosegli so prvenstvo br. F. Derganc (Sokol I.) ob 200 dosegljivih točk 146, brat Ciril Primožič (Sokol II.) 97,5 in brat Delak Zvonko (Sokol I.) 89,5.

Danes ob zgodnjim jutranjih urah je začela na prostoru jahalnice Nuškove konjušnice tekma vseh v župi vključenih sokolskih društev. Tekma je obsegala vse tehnične vaje. Bila je naravnost zanimiva in je pokazala, kako sistematično vodi Sokol narodno telesno vzgojo.

Uspehi tekme so bili sledeči:

Višji oddelček: prvi Hlasten Slavko (Sokol I.) 76 točk, drugi Derganc Stane (Sokol I.) 75,5 in tretji Delak Zvonko 67. Celokupno 100 dosegljivih točk.

Nižja vrsta: V tej vrsti se je posebno odlikovala vrsta iz Ribnice pod vodstvom brata Arkota. Od 460 dosegljivih točk: Ribnica 431, Sokol I. (vodja Cepuder) 421 in Sokol II. (Primožič) 388,5.

V tekmi posameznikov so dosegli sijajne uspehe: Pero Cepuder (Sokol I.) 85 točk, Brundič Josip (Sokol I.) 83,5 in kot tretji: P. Jeršek (Sokol II.) in brat Loize Cvikel (Sokol I.) oba 79,5. Dosegljive točke 90.

Tudi tekma članic je bila zanimiva in je pokazala, kako sistematično in marljivo goji sokolsko žensko telovadbo. Lepe uspehe je dosegla skupina Sokola Litija-Smartno, kakor tudi Ribnica.

V višjem oddelku je tekmovalo sedem članic Sokola II. pod vodstvom sestre Rezičke Urbančičeve. Dosegle so: sestra M. Butala 66, sestra Frank Olga 63 in sestra Rezička Urbančič 62 točk.

V nižjem oddelku, kjer se je udeležilo tekme 50 članic v vrstah in 3 posameznice, so priborile prvenstvo: sestra Mara Kolbe iz Litije 69 točk, drugi sestra Berta Lozej in sestra Feldstein (obe Sokol I.) 68 točk, tretja sestra Svetič Panči (Kamnik) 67 in četrta sestra Fincinger Franja (Litija) 66. Dosegljivih točk 70.

Kot vrste so dosegle krasne uspehe in sicer prvo mesto vrsta Sokola I. pod vodstvom sestre Berte Lozej od 400 dosegljivih točk 390, drugo mesto

vrsta Litija-Smartno pod vodstvom sestre Marinke Debelak 395 in tretje mesto vrsta Ribnica pod vodstvom sestre Anice Klunove 343 točk.

Zanimivo je dejstvo, da je ravno Sokol z dežele pokazal krasne uspehe v tekmi. To nam daje jamstvo, da je na kmetih prodrla sokolska ideja in da je med našim kmečkim narodom veliko zanimanje za Sokola.

Dopolodne je bila skušnja. Ob 2. popoldne so se na trgu pred Mestnim domom zbrala vsa v župi Ljubljana I. vključena sokolska društva. V kroju je nastopilo 20 društev in 5 odsekov. Impozantne povorke, katero sta spremljali dve godbi in sicer godba Sokola II. in godba Dravske divizije, kakor tudi fanfaristi obrtnega naraščaja, so se udeležila naslednja sokolska društva: Sokol I. in II., Logatec, Kamnik, Stepanja vas, Moste, Cirknica, Loška dolina, St. Vid, Višnja gora, Kočevje, Velike Lašče, Sodražica, Skarčična, Litija-Smartno, Vače, Jezica, Bloke, Komenda, Vevče, Dobropolje, Dolenja vas pri Ribnici, Skofelica. Krasna je bila povorka, ki se je pomikala mirno, dostojanstveno in brez hrupa na telovadišče v Trnovo. Sokoli od Kolpe do Kamniških planin, od Save do notranjskega Snežnika so posvedočili zvestobo državi in sokolski misli. Javno telovadbo je po programu izvajalo 108 članic ženske dece, 144 moške dece, 80 ženskega naraščaja, 96 moškega naraščaja, 192 članic in 192 članov. Telovadba je v moralnem oziru dosegla lep uspeh.

Po končani telovadbi je starosta Nande Marolt v krepkem govoru povdarjal važnost Sokola, ki je poklican varovati in braniti državo proti sedanjim razdiralnim elementom, povdarjal je razveseljivo dejstvo, da napreduje Sokol na deželi. V župi Ljubljana I. je vključenih večina kmečkih društev, ki po trdem delu z vstrajnostjo goje telovadbo. Zahvalil se je tudi predsedniku deželne vlade dr. Vilku Baltiču in majorju Masaku, ki je poskrbel za prostor.

Nato je sledila veselica, katero je posetil kr. pokrajinski namestnik g. Iv. Hribar. Telovadbi in veselici je prisostvovala tudi srbska siročad iz Makedonije. 21 dečkov in deklic so lepo pogostili.

Priznanja je vredna poštrenovalnost nekaterih bratov Sokolov z dežele. Pa tudi vodstvu zgre iskrena pohvala, posebno bratu Stane Vidmarju in sestri gđ. Anuški Cigojevi, ki sta z vso spretnostjo vodila javno telovadbo. **naše vojske.**

naše vojske.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 1. avgusta 1921.

— **Sprejemi pri pokrajinskem namestniku.** Danes ob 9. do 1. ure popoldne je kr. pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar sprejemal razne deputacije. Najprej so bili sprejeti vodje raznih administrativnih uradov in referatov. Dalje je kr. pokrajinski namestnik sprejel zastopnike raznih političnih, iarodnih gospodarskih in kulturnih društev in organizacij.

— **Srbska siročad v Ljubljani.** V Ljubljano je v soboto dospelo 21 vojnih sirot, dečkov in deklic, iz Beograda. Te sirote so iz Makedonije iz okolice Kavadarja. Včeraj so si ogledali vse zanimivosti mesta. Pod vodstvom g. Cvete Karanjičeve in učitelja Todorja Dubrovičeve so posetili tudi javno telovadbo župe Ljubljana I. Po telovadbi pa veselico, kjer so jih prav lepo in iskreno postregli. Pred kraljevim pokrajinskim namestnikom g. Ivanom Hribarjem je deca prav lepo zapela srbske pesmi o junaštvu Srbije in v pesem kralja Petra. G. namestnik je deca prav lepo pogostil. Deca je sama želela videti Slovence in Ljubljanjane. Nastanjeni so bili v gluhozemnici.

— **Čuden pojav draginje.** Zelo čuden slučaj draginje je danes v Ljubljani. Z današnjim dnem so kavarjariji podražili belo kavo kar za 1 krono.

— **Imenovanja v področju poverjenosti za kmetijstvo.** Višji vinarski nadzornik Bohuslav Skalický v Novem mestu je imenovan za kmetijskega svetnika v VI. čin. razredu državnih uradnikov in referenta za vinarstvo pri poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani. — Kmetijski ravnatelj Anton Strekelj, pridelen začasno agrarni direkciji v Ljubljani, je imenovan za višjega kmetijskega nadzornika v VII. čin. razredu državnih uradnikov pri poverjenstvu za kmetijstvo.

— **Iz politične službe.** Vladni tajnik Ivo Poljanec je razrešen funkcij vladnega komisarja za mesto Maribor ter dodeljen okrajnemu glavarstvu v Mariboru in nadaljnje službovanje. — Premeščen so: okrajni komisar dr. Janko Vidic iz Radovljice k okrajnemu glavarstvu v Kočevju, okrajni komisar Franjo Maršič iz Kočevja k okrajnemu glavarstvu v Kamniku, okr. komisar Mihael Zavada iz Ljutomeru k okrajnemu glavarstvu v Črnomlju, konceptni praktikant Ivan Bavdek pri okrajnem glavarstvu v Brežicah k okr. glavarstvu v Krškem in konceptni praktikant dr. Fr. Mlinar - Čigale pri okrajnem glavarstvu v Mariboru k okr. glavarstvu v Ljutomeru.

— **Iz policijske službe.** Imenovana s.a.: dobrovoljec podporočnik Nikolaj I. Butkovič, poizkusni uradnik varnostne straže v Ljubljani, za revirnega nadzornika varnostne straže v XI. čin. razredu pri poverjenstvu varnostne straže v Mariboru; dobrovoljec podporočnik in dosedajni poizkusni uradnik pri varnostni straži Ciril Bremaec za policijskega kancelista v XI. čin. razredu pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani.

— **Imenovanja pri sporednih carinarnicah.** Imenovani so: Na Bohinjski Bistrici za carinika IV. razreda Dobrovaj Stojanovič, študent prirodnih znanosti; v Dolenji Lendavi za upravnika II. razreda Anton Pirce, upravnika III. razreda iste carinarnice; v Kozaršah za carinika IV. razreda Otokar Zorn, carinik istega razreda carinarnice v Celju in Tugomer Košer, carinik pripravnik; na Otoku za carinika IV. razreda Lujo Kovarčević, začasni carinik istega razreda ukinjene carinarnice v Karlovcu in Franjo Lah, začasni carinik istega razreda carinarnice v Celju; v Srdici za carinika IV. razreda Vinko Sterle, abs. gimnazijski maturant v Trstu in Ivan Weber, absolvirani gimnazijski maturant v Kranju; v Hoteleščici za carinika III. razreda Cedomir Bogdanovič, bivši carinik pripravnik; za carinika IV. razreda Branko Grubič, začasni carinik istega razreda ukinjene carinarnice v Karlovcu; Zarko Popovič, abs. gimnazijski maturant v Karlovcu in Ivan Tevž, carinik pripravnik; v Gornjem Čmureku za carinika IV. razreda Marko Zorko, abs. gimnazijski maturant.

— **Nemškutarjenje v Ljubljani.** Mariborski »Tabor« piše: »Po osvoboditvi je v Ljubljani nemškutarjenje skoro docela izginilo; sedaj pa se Ljubljana čenja menda polagoma prijemlje starih prevratnih navad in med njimi tudi nemškutarjenja. Tujec, ki pride v Ljubljano, je prav čudno iznenaden, ko sliši blaženo nemščino kamor pride — v gostilni, v kavarni, v hotelu, na promenadi itd. Bilo bi treba uvesti znova narodno globo za one, ki po nepotrebnem — nemškutarijo.«

— **Na Bledu se mudi sedaj s svojo rodno načelnik in odloženja naš odlični prijatelj g. Milivoj Savič.** Tekom prihodnjih dni posesti v spremstvu g. svetnika dr. Marna razna industrijska podjetja v Sloveniji. Za našo industrijo je največje praktične važnosti, da izpozna njene prilike in potrebe odličnih upravnih činovnikov in gospodarskih pisateljev.

— **Promocija.** Dne 16. julija je bil na staroslavni češki univerzi v Pragi promoviran doktorjem vsega zdravilstva g. Mavricij Neuberger, sin pok. okr. zdravnika v Ložu, dr. Mavricija Neubergerja.

— **Uredbo o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o splošni carinski tarifi z maksimalnimi in minimalnimi postavkami, ki je stopila v veljavo dne 16. julija t. l., objavlja Uradni list št. 89. Cena te številke 2 kroni.**

— **Letoviško življenje v naši Goranjski je na vrhuncu.** Sprva je slabo kazalo, sedaj pa so naša letovišča v Bohinju, na Bledu in v gorenji dolini sploh prav dobro obiskana.

— **Zakaj je Avstrija zabranila tranzitni promet Maribor — Špilje — Radgona?** Nemci prav dobro vedo, da je ta proga življenjskega pomena za Prekmurje. Ker mora človek potrositi najmanj 400 kron za pot do železniške postaje in ravno toliko za nazaj v Mursko Soboto, hočejo s tem gojiti tudi oni nezadovoljstvo med prekmurjskim ljudstvom. V koliko se jim to posreči, odvise le od naše vlade, katere skrb naj bo, da nam odmaši drugo luknjo, ko so nam Nemci to zamašili v domišljiji, da se bomo tu po njih nesramni nakani zadušili. Če se je kdaj star pregovor uresničil, ki pravi: Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade, se gotovo uresniči tedaj, ko bodo Nemci v ti jami že popolnoma onemogli ležati. Daleč pa ta čas ni več.

— **Pristojbine porotnikov v Dalmaciji in Sloveniji.** Izza dne 29. julija t. l. veljajo glede pristojbin porotnikov v Dalmaciji in Sloveniji samo ta-le določila: Porotniki, kateri bivališče je oddaljeno od kraja porotnega sodišča več kakor 7 km dobivajo odškodnino za potne stroške za enkratno potovanje iz svojega bivališča v kraj porotnega sodišča in nazaj in odškodnino za večje stroške prehrane in renoščice. Za vožnjo pripada porotnikom odškodnina na železnicih za III. razred, na parnikih za II. razred. Če ne morejo uporabljati teh prevoznih sredstev, jim gre kilometrina, ki znaša 8 K za vsak km. Kot odškodnina za večje stroške prehrane in renoščice pripada porotnikom za vsak dan bivanja na kraju porotnega sodišča 80 K. — Ako je porotnik, čigar bivališče ni oddaljeno od kraja porotnega sodišča več kakor 7,5 km, vsled zapostlenosti pri porotnem sodišču primoran, da se hrani izravn kraja svojega bivališča, dobiva, ako to zahteva, kot odškodnino za večje stroške prehrane 25 kron za kosilo, odnosno 25 K za večerjo; če pa mora iz istih razlogov prenočevati izven kraja svojega bivališča, mu gre za vsako noč odškodnina 30 K za prenočišče.

— **Iz živnozdravniške službe.** Iz službenih ozirnov je premeščeni državni živnozdravnik Peter Škofič iz Slovenske Bistrice k okrajnemu glavarstvu v Murski Soboti kot veterinarski poročevalec. Na lastno prošnjo so premeščeni: državni višji živnozdravnik Josip Rihar od okrajnega glavarstva v Radovljici k okrajnemu glavarstvu v Logatcu in državni živnozdravnik Alojzij Zarnik in France Primic od veterinarskega oddelka poverjenstva za kmetijstvo k okrajnemu glavarstvu v Radovljici.

— **Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani.** Hrenova ulica 4 razpisuje učno mesto za vajenca, v prodajalno usnija in čevljarjskih potrebščin, ter vajenka za izdelovanje gornjih del za predšivalko. Cenjene ponudbe pod gori navedeni naslov. G. člane opozarjamo na izdelovanje gornjih del in njih naročbo po kolekcijah.

— **Uvedba selske službe pri poštenu uradu Straža.** S 16. avgustom se uvede pri poštenu uradu Straža dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonošju v sledečih popisnih krajih: I. okraj: Dolenja Straža, Podgora, Lokve, Sela in Hruševce. II. okraj: Jurka vas, Potok, Prapreče. Drganja sela in Romanja vas. Dostavljalo se bo v I. okraju v ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa v torek, četrtek in soboto.

— **Iz Rožanske Statne.** Naša sezona, ki se koncem maja in tudi še tekoma junija ni hotela posebno razviti, tako da se lotevali gostilničarjev in oddajalcev sob že resne skrbi, se je tokom julija radikalno popravila. Gostov je od dne do dne več; danes je naše zdravilišče že precej dobro zasedeno, dasi ni prenapolnjeno. Večino gostov tvorijo Srbi in Hrvati, med tem ko so številni Slovenci doslej še skromno zastopani. Pa tudi druge narodnosti, Kusi, Poljaki, Čuhi, Grki, Italijani, Nemci in Madžari, imajo tu precej zastopnikov. Videti je mnogo uniform in jugoslovanskih ter sploh slovanskih noš. Obrat se vrši po zaslugi novega ravnatelja zdravilišča, skrbnega in taktičnega dr. Štera, doslej v največjem redu. Vsak dan igra mariborska vojaška kapela pod vodstvom kapelnika Herzoga ali njegovega namestnika Sedlačka dvakrat ter uživa pri mnogobrojni publiku živahno priznanje. Tudi ne manjka koncertov, plesnih priredb, deklamatorskih, ko. reografskih in drugih produkcij v krasni veliki zdraviliški dvorani; imamo kinematograf in vsak večer nastopa izborni smelški kvartet, eleganten »American Bar« in drugo. Dne 24. julija je priredil ljubljanski »Slavec« koncert, čegar program je bil prav bogat in raznovrsten. Dvorana je bila že pred pričetkom vžlic vročini natičeno polna. Zbor pevcov in pevki je štel okoli 60 oseb ter ga je občinstvo sprejelo s prisrčnim aplavzom. Ravnatelj dr. Šter je pevsko društvo prav iskreno pozdravil, naka se je zahvalil predsednik »Slavca« g. Dražič, ki je naglašal, da goli njegov zbor predvsem jugoslovensko in vobče slovansko pesem. In res je obsegal spored po dne Adamičevu, Lajovičevu, Devovu, Bajukovu, Premlovo in Sattnerjevo skladbo, medtem ko so bili Čehi Vili Novak, Lhotka in Suk zastopani z nekaterimi najboljšimi skladbami. Dirigent g. Svetel se je odlikoval z ognjevitim in finim vodstvom ter so prišli zlasti

nežni plani in pianissimi do najlepše veljave. Koncert je bil zaključen s Sattnerjevo »Ojli«, pri kateri sta solovski partije izvajala g. Susterjeva in g. Pavel Debevec korektno in čustveno. Mesto orkestra je sodeloval le klavir, s čimer se je seveda efekt skladbe zmanjšal. »Slavec« je s svojim uspehom pri nas lahko popolnoma zadovoljen. Koncertu je sledil za starejše gospode in dame komerz, za mladino pa živahen ples, ki je trajal pozno v noč. P. V.

— **Postvri.** Poročali ste, da je gostilničarjev sin J. Dolenc na Praprotnem ujel v Ševljah pri Škofiji Loku izredno veliko postvri. Dodatno vam naznanjam, da je omenjeni gostilničar, po domače Kapnar, vzel minoli teden v Sori na Praprotnem štiri postvri, katerih teža je bila nastopna: 3.10 kg, 3.65 kg, 2.5 kg in 2.10 kg. Res redka sreča! — **Smrtna kosa.** V Novem Vodmatu št. 183 je umrl nadprednik južne železnice Franc Hartman. P. v m!

— **Položnice prilagode** danes vsem cenj. naročnikom, katerim v tekočem mesecu poteče naročnina. Prosimo za blagohotno pravočasno obnovev naročnine, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

— **Tatvina cefirja.** Dne 30. t. m. ob 17. je bil v vestibulu gl. kolodvora Južne železnice Kristini P. u. h. trgovki iz Guštanjia št. 50 ukraden ovoj s 43 m pepita cefirja in 1 ducat moških sraic s svilenimi prsmi in ovratniki v različnih barvah. Tat je baje neka ženska. Škoda 2575 kron.

— **Stavka mizarjev v Ljubljani končana.** Ker je dosežen sporazum med delodajalci in zastopniki organizacije mizarjev, so danes vsi mizarji in mizarjski strojniki zopet šli na delo. Stavka je trajala približno tri tedne. Mizarji so dosegli 12% povišanje mezd in še nekatere ugodnosti. Stavka je končana.

Vročina in suša.

— **Ljubljana, 1. avgusta.** Vročina z vsemi katastrofalnimi posledicami traja dalje. Danes ob 12. 34° C. v senci. Barometer: v nedeljo 743, danes ob 12. 745.

— **Gradeč, 1. avgusta.** Tu je vročina znatno pojenjala. Temperatura je padla na 28°. Pripravljali se k dežju. Včeraj je bila nevihta.

Turistika in sport.

Plovalec tekma.

Ljubljana, 1. avgusta. Za plovatni sport vlada v ljubljanskih slojih veliko zanimanje, kar je posebno pokazala nedeljska plovatna tekma, katero je priredil ljubljanski sportni klub na Ljubljani pri Colnari. Tekma je bila zelo zanimiva, gledalcev je bilo mnogo, posebno pa »zastojkarjev«, ki so okupirali vse prostor na desnem bregu Ljubljance. Tekme se je udeležilo več sportnih društev, med njimi »Ljubljanski sportni klub«, »Primorje«, »Sparta«, »Jadrans«, »Ilirija«, »Svoboda«, »Ljubljanski akademski sportni klub« in »Žensko telovadno društvo«. Zanimivi so bili posebno skoki. Prvi so nastopili dečki 18 v dveh skupinah na 50 metrov doliave. Zmagovalci so bili Joža Medved Lj. S. K. 46, Erbežnik Drago »Jadrans« 46,5, tretji M. Bleiweis Lj. S. K. 46,7. Pri plavanju dam na 50 m so dosegle v tekmi zmago Av. Černe Ilirija 45,5. Prekuh Franja Žensko telovadno društvo 51,4 in tretja Marta Premelč š. T. D. 53,2. V tekmi senjorjev na 50 m je zmagoval Primorje. Prvi Vrečko Anton 35, Ravnik F. Ilirija 36, Kramaršič V. Lj. S. K. 39,6. Krasna je bila tudi tekma 13 tekmovalcev imuniorjev na 50 metrov. Prvi je bil Hribar Zorko 42,2, drugi Navinšek Ervin Lj. S. K. 42,2, Leskovec J. Jadran 44,6. Krasno je uspela dalje štafeta tekma 4krat 50 m. »Primorje« je doseglo zmago. Dobilo je Primorje prvo nagrado, L. S. K. drugo. Pri tekmi na 100 m bočnega plavanja je bil zmagovalec Fran Ravnik Ilirija 1,27, drugi Navinšek Ervin Lj. S. K. 1,33, tretji Pečjak O. L. A. S. K. 1,34. Pri tekmi v plavanju 100 m vznak je dosegel Debelak Primorje 1,39, Ulčar 1,45 in Sandrin 1,48. Pri tekmi 100 m šprinta je dosegel Vrečko »Primorje« 1,23, Kramaršič L. S. K. 1,29, Panjak Ilirija pa 1,42. Pri damski tekmi na 300 metrov je dosegla gđ. Vrtačnik L. S. K. 5,45. Prekuh Z. T. D. 5,52 in gđ. Premelč Z. T. D. 6,08. Bilo je 8 tekmovalk. Pri plavanju na 1000 m je prvi Lukan Mitja L. S. K., drugi Svigeli Fedor. Hud boj je bil med Sviglem in Kernom. Pri skokih, katere je občinstvo zasledovalo z največjim zanimanjem je bil zmagovalec Bogomir Grilc L. S. K. Bogomir Grilc se je posebno odlikoval v takozvanem Averbachovem skoku. Drugi je bil Navinšek. Pri zagonetu v vodi (Waterpoolu) je zmagal Ljubljanski sportni klub. Tekma je bila med L. S. K. proti Primorju. Rezultat 1 : 0.

— **Nogomet.** — **Ilirija kombinirano moštvo dunajskega Rapida 5 : 1 in 1 : 1.** V soboto je Ilirija zmagala nad kombiniranim moštvom dunajskega Rapida s 5 : 1. Tekma je bila lepa in zanimiva. Proti tehnično boljšim gostom je Ilirija uspešno uporabila napadalno taktiko z izrabljanjem kril in hitrimi prodori, ki so ji prinesli zaslužen visoko zmago. — **Revanša igra v nedeljo** je stala daleč pod nivojem prve tekme. Ko je Ilirija po začetnih napadih Rapida prešla zopet v ofenzivo, je pričel Rapid z brezobzirno igro, ki so jo domači žal začeli povračati. Nastalo je več neprijetnih incidentov, sodnik je moral izključiti tik pred odmorom vsled nediscipline enega igralca Rapida in v drugem polčasu vsled surovosti po enega Rapidovca in Ilirijana. Oba gola v drugi igri rezultirata iz enaistmetrov. — **Tekme,** kot je bila včerajšnja, so za nogometni sport jako slaba propaganda.

Gospodarske vesti.

Zborovanje industrijalcev na Bledu.

Zveza industrijcev za Slovenijo je sporazumno s predsedstvom Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo sklicala za soboto, dne 30. julija na Bled sestanek zastopnikov gospodarskih zastopstev. Sestanek se je obnesel ter so se važnega, ves dan trajajočega zborovanja udeležili ne le zastopniki vseh glavnih industrij v Sloveniji, nego tudi odlični zastopniki srpskih in hrvatskih gospodarskih krogov. Pozdravili smo v svoji sredi gospoda min. načelnika M. Saviča iz Beograda in vladnega svetnika Maksimovića iz Zagreba, ustanovitelja beogradske trgovske komore gosp. Kostu Rizničia in člana te komore g. M. Gjurica, gospoda industrialca Bartolića kot zastopnika Saveza industrij v Zagrebu, gosp. Kumadića iz Sarajeva, nadalje zastopnika industrijske komore v Beogradu g. sekretarja dr. Predića in g. Milana Vapa iz Beograda. Zborovanja se je udeležil šeš oddelka trgovskega ministristva g. dr. Marn, predsednik ljubljanske zbornice g. Ivan Knez, zborn. tajnik g. dr. Windischer, trgovsko zvezo je zastopal gosp. Iv. Mohorič, zbornice v Bečkerku. Novem Sadu, Sarajevu, Osijeku, Skoplju, Beogradu so poslale brzojavne pozdrave.

Zborovanje je otvoril predsednik Zveze industrijcev g. V. Majdič, na čigar predlog se je ob živahni akklamaciji sklenilo poslati vdanostne pozdrave kralju Petru in prestolonasledniku. Zbor je nadalje sklenil pozdraviti brzojavno kr. pokrajinskega namestnika gosp. Ivana Hribarja.

Glavni predmet dnevnega reda je bilo posvetovanje in sklepanje o ustanovitvi centralnega reprezentativnega in eksekutivnega organa naših industrialnih in komercialnih organizacij v Beogradu v zvezi s strokovno pisarno istotam. Tak organ naj bi bil skupni posrednik in zastopnik na sedežu centralne vlade ter naj bi omogočal enotno predloge za gospodarsko zakonodajo, pa skrbel tudi za točno informacijo pokrajinskih korporacij. Poročilo je podal o tem zvezin. tajnik g. ing. A. Suklje. Nato so obširno izpregovorili v zanimivih, stvarnih govorih gg. Riznič, Bartolić, dr. Predić in dr. Windischer. Izvolil se je ožji odbor z nalogo, da izdela podrobnejši statut.

Popoldan se je nadaljevalo posvetovanje, in sicer se je razpravljalo o izvozni, uvozni carinskih tarif, o carinskih olajšah in prometnih vprašanjih. Stavljen in sprejet je bil predlog glede izvoza jčmenaz ozirom na potrebe pivovarske industrije v naši zemlji ter predlog, da se razveljavi pravilnik glede cen za plin in elektriko, ker nima postavne podlage. Govorili so o teh predmetih gg. Suklje, dr. Paulin, Bartolić, Savič, Riznič, dr. Predić, Mohorič, dr. Windischer, Krejčič, dr. Posek, Jean Pollak. — Opoldne je bil skupen obed, katerega so se udeležili tudi srpske in slovenske dame. Kralju in regentu je napisal predsednik g. V. Majdič. Izpregovorili so lepe govore gg. Riznič, dr. Windischer, Pollak, Mohorič, Savič. Bila je srečna in lepa prireditvev.

IZVOZNA CARINA ZNIZANA ZA ŽIVINO.

— **Beograd, 1. avgusta.** (izvirno) Kakor doznava vaš dopisnik, je ministar poljedelstva g. Ivan Puceli z ozirom na grozečo sušo in pomanjkanje krme predlagal finančnemu ministru znižanje izvozne carine za živino. V finančnem ministristvu je bil na to izdelan načrt zakona, ki bo predložen danes zakonodajnemu odboru v razpravo. Znižanje carine bo v celoti obsegu sprejeto. Za živino nad 400 kg se plača 150 dinarjev, za plemenske prašče teže do 120 kg 80 dinarjev. Prašči v zaklanem stanju so carine popolnoma prosti. Izvoz klavnih konj je svoboden. Izvoz moke je prost.

TRGOVSKE AGENTURE.

— **d Beograd, 30. julija.** Ministristvo za trgovino in industrijo je osnovalo trgovinski agenturi v Manchesteru in Napoliu.

— **Finančna likvidacija agrarnih odnošajev v Bosni.** Po odloku finančnega ministristva z dne 14. p. m. je razpisan konkurz za izdelavo načrta za štiri odstotne obligacije za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini. Za načrt so razpisane tri nagrade, ena 7000 dinarjev, druga 5000 in tretja 3000 dinarjev. Rok za izročitev načrtov je 31. avgust. Načrti mmorajo biti zasnovani po naših narodnih motivih. Ocenjevalni sodbodo tvorili gg. Andrej Stefanović, vseučiliški profesor, načelnik ministristva za javna dela Pera Popović in vseučiliški profesor Branko Zanazović. Vsa podrobnejša pojasnja.

la daje generalna direktija držav-
nih dolgov.

— g Vzrok padca madžarske
valute. »Magyar Hirlap« priobčuje
izjavo finančnega ministra Hege-
dusa, v kateri pripisuje ta padec
madžarske krone izključno izpla-
čevanju nemške vojne odškodnine.
Čim se ta prehodni pojav premaga,
bo madžarska krona zopet posko-
čila.

— g Novo industrijsko podjetje u
Zagrebu. Dne 14. srpnja o. g. konsti-
tuirano je u Hrvatskoj eskomptnoj
banici novo industrijsko podjetje »Zla-
tarka« ujedinejene jugoslovenske tvor-
nišne zlatnine i srebrnine te lučbeni
zavod dioničko društvo u Zagrebu,
u kapitalom od 6 milijuna kruna.
Osnutak dioničkog društva proveo je
Bankovni konzorcij, u kom sudjeluju
Hrvatska eskomptna banka, Ljubljana-
ska kreditna banka, Srpska banka i
Slovenska eskomptna banka. U novom
poduzeću, kome je svrha tvornička
proizvodnja svih artikala bizuterije,
tj. zlatnine i srebrnine, te lučbeni
zavod u našoj državi, i to dosedanja
»Zlatarka« zavod za lučenje i legiranje
dragih kovina te proizvodnju i prodaju
zlatnih i srebrnih nakita Hack i Grie-
sbach, koju su prije godinu dana u Za-
grebu osnovali naši zemljaci Banačani
g. Aurel Hack i Mitrovićanin g. Ljudevit
Griesbach, te stara i renomirana
tvornica Franz Pacchiaofo u Celju,
koja je još za vrijeme bivše monarhije
u proizvodnji bizuterijskih lančica bila
na prvom mjestu. Poduzeće ima vlastiti
zavod za lučenje dragih kovina, te će

moći filigranske radione kano i zubo-
tehničare opskrbljivati nužnim fazoni-
ranim dragim metalom. Pošto je potreba
na bizuterijskim produktima u našoj
državi stalno velika, to novo poduzeće
ima osigurani djelokrug. U ravnatelj-
stvo »Zlatarka« izabrana su sljedeća
gospoda: Gjeorgije Velisavljević, ravnatelj
Srpske banke u Zagrebu, predsjednik
Alojs Tykač, ravnatelj Ljubljanske
Kreditne banke u Ljubljani,
kao potpredsjednik, Dragutin Waigner,
ravnatelj Hrvatske eskomptne banke,
Mirko Gruden, ravnatelj Celjske po-
družnice Ljubljanske kreditne banke,
dr. Ivan Černe, Aurel Hack i Ljudevit
Griesbach, kao članovi.

Sokolstvo.

— Na trgu Taboru gradi Sokol I. v
zvezi z letnim telovadišcem prostorem
paviljon, ki bo omogočal smoteno iz-
rabo telovadišča. Stavba bo 40 m dolga
in 14 m široka. Severni del, ki je že pod
streho, obsega prostore za ženske od-
delke (oblačilnica, prhe, soba za ženski
vaditeljski zbor, stanovanje za hišni-
co). Južni del je namenjen za moške
oddelke (oblačilnica, prhe s predsobo,
soba za moški vaditeljski zbor). Sredi
stavbe pa je večji prostor za telovadno
orodje. Z oblačilnico bo v zvezi na
vzhodni podolžni strani glavna tribuna
za nad 700 gledalcev. V gornjem delu
bodo prirejene posebne tribunske lože.
Delo napreduje z veliko nagljo, ker
Sokol I. pripravljala slavnostno otvori-
tev telovadišča in vseh izvršenih
zgradb 14. in 15. avgusta. Ob tej priliki
razvije Sokol tudi naraščajev prapor,

krasno domače umetniško delo, ki ga
poni poštvovalna Sokolica sokolski
mladini.

— Darovi za zgradbeni sklad Sokolske-
ga doma v Semicu. V mesecu juniju t. l.
so nabrali gg., oziroma gđ. sledeče svote:
Br. Albin Bevc, Ljubljana K 754, br. dr.
Miha Kambič, Ljubljana K 530, br. Stanko
Vrezec, učitelj, Suhor K 428, gđ. Angela
Gržina, Velenje K 134, gđ. Manica Pod-
goršek, Ljubljana K 200, g. Albin Konjedič,
Dobriče K 60, g. Martin Malij, Domžale
K 40; tekma v teku 10. julija t. l. br. Makar
Metlika in br. Matko, Novomesto, donesla
K 600, ga. Johana Skuli, Pueblo-Iolo, Ame-
rika K 1020, skupaj K 3756. Vsem daroval-
cem priručna hvala! Zdravo!

— Okrožni zlet Novomeške Sokolske
župe v Semicu dne 10. julija t. l. je nad vse
pričakovano dobro uspel. Zleta so se ude-
ležila poleg bližnjih društev tudi bratska
društva iz Karlova, Duge Rese, Toplice in
St. Janja. Pri prostih vajah je nastopilo
80 članov, 40 članic, naraščaj iz Toplice,
Metlike, Semic, in sicer dečki in deklice,
skupaj 90. Prostim vajam kakor tudi orodni
telovadbi je občinstvo sledilo z velikim
zanimanjem. Telovadbi je prisostvovalo
nad 2000 ljudi, kar je za nas mnogo. Zlasti
še, ker je že nekaj tednov pred zletom gr-
melo raz priručnice, da naj se nihče ta dan
ne približa kraju, kjer bodo Sokoli prote-
stirali in manifestirali proti veri. Toda vsa
agitacija je bila brezuspešna in je ljudi sa-
mo opozorila na prireditve in za Sokola
cena reklama. Da je prireditve tako dobro
izpadla, se moramo zahvaliti vsem brat-
skim društvom, ki so se zleta udeležili;
posebno pa še bratskim društvom Karlo-
vac, Duga Resa, Toplice in St. Janj.

Društvene vesti.

— Redni sestanek P. K. »Skala«
se vrši v torke, dne 2. avgusta ob 8.
zvečer v »Prešernovi sobi« restavracije
»Novi svet«. Ker se bo razpravljalo o
važnih zadevah, je pričakovati polno-
številne udeležbe. Odbor T. K. S.

Najnovejša poročila.

GORNJEŠLEZIJSKO VPRAŠANJE IN ZAVEZNICI.

— d Pariz, 30. julija. Angleški po-
slenik Hardinge je nocoj nujno sporo-
čil ministrskemu predsedniku Briand,
da angleška vlada drage volje pristane
na Briandov predlog in da bo svojemu
poslaniku v Berlinu dala nalog, naj se
prijključi francoskemu in italijanskemu
poslaniku, da se napravi pri nemški
vladi skupen korak in se ji sporoči, da
način prevoza zaveznikov čet, ki bi sa-
mora biti pripravljena, olajšati na vsak
položaj v Gornji Šleziji lahko vsak
trenutek zahteval. Lord Curzon je pred-
lagal, naj se sestane vrhovni svet dne
8. avgusta, ker italijanski ministri
predsednik Bonomi ne more priti prej
na Francosko. Lloyd George se udeleži
sej ministrskega sveta, ki se bodo vrši-
le v Parizu, ako bi francoska vlada to
želela. Angleški odgovor je zelo pri-
srčno sestavljen. Hardinge je izrazil
svoje zadovoljstvo, da se razjasnjujejo
nesporazumljenja zadnjih dni.

D' ANNUNZIO ZOPET STRAŠI

— d Cirkvenica, 30. julija. Tu
kaj se širijo glasovi, da bo D' An-
nunzio prišel prihodnje dni ponov-
no na Reko ter zasedel baroško lu-
ko, da je ne bi mogla italijanska
vlada evakuirati povodom evakua-
cije tretjega pasu, ki je določena na
17. avgust.

VSI KOM. POSLANCI SE IZROČE SODIŠČU.

— d Beograd, 30. julija. Danes
dopolodne je prejelo predsedništvo
narodne skupščine akt od preisko-
valnega sodnika v zadevi atentata
na prestolonaslednika Aleksandra.
v katerem se zahteva izročitev vseh
komunističnih poslancev, ker je do-
kazano, da so sokrivci atentata na
prestolonaslednika.

GRČIJA SE OTRESA MADŽAROV.

— d Beograd, 30. julija. Grški
poslenik dementira vesti o pogaja-
njih med grško in madžarsko vlad-
do o eventualni akciji proti Jugo-
slaviji in Čehoslovaski. Te vesti
sta posebej še dementirala grški
opornik v Pragi in s posebnim ko-
munikejem minister za zunanje
stvari v Atenah.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Išče se mesečna soba

posebnim vhodom eventualno z oskr-
bo, ali pa manjše stanovanje z oprav-
o brez opreme proti zelo dobri najem-
nini. Ponudbe na poštni predal
št. 53. 4805

Sprejem 5 mladih delavcev

kateri bi izučili v papirni stroki. Pred-
nost imajo absolutno obrtne šole al.
ali ki imajo obrtno izobrazbo. Karlo-
va tovarna Dorn, Čopova c. 16.

MAVCA - GIPSA

Edina razprodaja vseh vrst specialnega
pocelo kraljevino SHS. Twornice: Stanz, Kindberg, Semering, Schottwien, Puch-
berg, Ausewiese etc. nudi po najnižjih cenah iz svojih zalog: Ljubljana,
Dobrič, Novi sad, Zemun. Kosta Novaković, veletrgovina mavca Ljub-
ljana, Židovska ul. 1.

Oklic.

Po določilih § 117 k. r. se objavlja:
Vsa aktiva, t. j. zaloge blaga obratov Ljubljani, Mariboru,
Zagrebu in Beogradu, gotovine, terjatve itd. v konkurzu nahajajoče
se »Svetla« se bodo v celoti prodala najboljšemu ponudniku
v to trgovsko podjetje lahko v istih prostorih vodi dalje.
Ta aktiva se cenijo okroglo na 5.000.000 K.
Dosedanji najboljši ponudnik znaša 3.500.000 K.
Nadponudbe sprejema do 6. avgusta t. l. opoldne podpisani
upravitelj, kjer se izvedo ostali pogoji in se lahko vpogleda tudi
konkurni zapisnik.
V Ljubljani, dne 31. julija 1921.
Upravitelj konkurznega sklada: Dr. Ivan Levrenčič, odvetnik
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 8.

Potrni nezmerne žalosti naznanjamo, da je naš iskreno-
ljubljeni predobri oče, stric, gospod

Franc Hartman

nadprevoznik južne železnice

1. avgusta 1921 ob 1. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni izdihnil
svojo blago dušo.

Pogreb se bo vršil dne 2. avgusta ob 18. uri iz hiše ža-
losti Novi Vodmat 183 na pokopališču k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 1. avgusta 1921.

Zalutjoči ostali.

Zahvala.

Vsem, ki so na katerikoli način izkazali poslednjo
čast našemu iskrenoljubljenemu očetu

Franc Brenčič

izrekamo našo globokočutečo, iskreno zahvalo. Posebno
pa se zahvaljujemo za vso pomoč in časteče sprem-
stvo g. načelniku Avgustu Ludvik in vsem drugim
gg. uradnikom in uslužbencem juž. žel., istotako tudi
godbi »Zveze jugoslov. železničarjev« in pevske-
mu zboru »Ljubljanski Zvon«, za v srce segajoče žalo-
stinke na njegovi zadnji poti ter vsem darovalcem
vencev in cvetja.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1921.

Zalutjoči otroci.

Moderno urejena pralnica

perila se proda takoj. Varaždin, Anina
ulica br. 8. 5196

Višji častnik išče me- blovano sobo

za takoj. Cenj. ponudbe na
uprav. Slov. Naroda pod »Takoj 1921/
5277«.

Spalna soba

nova, svetla, kompletna, z marmorji,
zrcalom, mizo in stoli, vse v istem
slogu, se radi preselitev ceno proda.
Karlovška cesta št. 20, pritličje, desno.
5278

Učenka

za friziranje dam se sprejme M. Pod-
krajski, Sv. Petra c. 5149

Proda se takoj več psov prepeličarjev

pri Emlu Kavelka, Krško. 5269

Na dobro hrano se sprejme več gospodov.

Gospodsk. ul. št. 9/1.

Gostilno

sprejem v najem. Naslov pove uprav.
Slov. Naroda. 5158

Iščem za takojšnji nastop izobraženo gospodično

k mojima dvema deklicama po 10 in
11 let. Ponudbe z navedbo plače na
gospo Almo Schreiber, Bled, Hotel
Toplice. 5214

Na prodaj so

3 železna vrata, dve dvokrilnici rabljeni
120/260, 220/250, 240/250, steklena
stena 310 visoka 440 dolga, železna
peč (Dauerbrandofen), lončene cevi za
dimnike, 4 palme, 1 lavorjeva. Naslov
pove upravništvo Sloven. Naroda.
5268

Učenec

za trg. meš. blaga iz dobre hiše z
boljšo šolsko izobrazbo se takoj
sprejme. Tudi taki brez staršev — do-
biyo vso preskrbo! — Ponudbe na
uprav. Slov. Naroda pod »Učenec 316/
5274«.

Primorec

mladenič, star 21 let, se želi učiti za
trgovskega pomočnika na deželi ali v
mestu. Zmožen pisanja s pisalnim stro-
jem in ameriškega knjigovodstva. Po-
nudbe z navedbo učnih pogojev na
An. zav. Drago Bešelj & drug, Ljub-
ljana, Sodna ul. 5. 5276

Matko Perko

Pavla Perko roj. Jordan

poročena

Siška Ljubljana
1. 8. 1921.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znan-
cem, kateri so za časa dolgo-
trajne bolezni pok. očeta g.

Ilje Hraniloviča

gđ. župnika v p.,

blazili in ga na zadnji poti
spremili, se tem potom v ime-
nu sestre in bratov najprisr-
čneje zahvaljujem.

M. M. Dr. Nikola Hranilovič.

Dve hiši z vrtom

v Zagorju ob Savi št. 16 in 59., sredi
trga pri cerkvi, za vsako trgovino in
obrt pripravi, proda ROZA ROVAN,
Kočevje. 5237

Za ljubljanski veliki semenj

se ima izvršiti večje število različnih
napisov, napisnih in reklamnih plošč.
Dobri okrožniki, ki reflektirajo na
ta dela, se pozivajo, da se priglase pri
g. arh. Costaperaria, obratno rav. juž.
žel., ob popoldanskih urah. 5241

Več tesarjev

sprejme
Ivan Zakotnik
mesni tesarški mojster, parna
žaga, Ljubljana, Dmajaka c. 46.

Špediotska firma

Ludovik Ševar,
vd. na Rakeku izvršuje točno in najhit-
reje vse v to stroko spadajoče posle,
tudi ocarinjenje. 2535

Poslovodja

veletrgovine, dobro verziran vsake tr-
govske sroke in več vseh trgovskih
poslov. želi takoj premeniti mesto. Gre
tudi k večjemu podjetju za potnika
ali skladiščnika. Natančnejši podatki so
na razpolago na uprav. Slovenskega
Naroda pod »Prvovrstna moč/5202«.

Sprejme se za takoj

praktikant

iz boljše družine, ki bi bil uporaben za
pisarniška dela kakor tudi v manufak-
turni trgovini. Predpogoj nekaj srednje-
šolske izobrazbe. Ponudbe je nasloviti
z navedbo izobrazbe in starosti pod
»Praktikant/5257« na upr. Sl. Nar. 5257

51 vinskih sodov

od 50 l do 24 hl proda iz za-
puščine g. Feliksa Ferka dr. Ro-
sina, odvetnik v Mariboru,
Aleksandrova cesta št. 16.

Garnitura za drobljenje kamenja

z motorjem 10 HP., sitom in jermenjem
vse novo, se ceno proda.

Srednjaška Češka Industrije

Brzoi.: Sčl. Nedvič i Valačič Tel. 14-05
Zagreb Nikoličeva ul. 14. 5238

Banka

Nikola Bošković a. d.
v Beogradu.

Bančni oddelok: vrši vse bančne
posle; sprejema hranilne vloge z odpo-
vedjo in brez nje, odpravlja tekoče ra-
čune na podlagi blaga in prvovrstnih
trgovskih menic, kupuje in prodaja vse
vrste valut, efektov in deviz.

Blagovni oddelok: ima v zalogi
in prodaja samo na veliko: vse vrste
ključavničarskega blaga, ključavničarski
materijal za gradnje, vse vrste orodja,
pokinkano in čino pločevino, armature
od medli, cevi za vodovod, jeklo
za vozne vzmeti, osi, jeklena in žele-
zna žica, kuhinjsko železno posodje,
solingensko blago, vse vrste vijakov,
poljedelski stroji in orodje, guma
Denlop za avtomobile, konjak originalni
francoski »MARTEL«, »HENESSY«
»FRAPEN«, sodo Kaustik liče prima
»TAMATAVA«, vse po originalnim
tvorniških cenah. Prodaje izvirno pi-
lenjsko pivo iz slovite plizenjske piv-
varne. 4911

Naznanilo.

P. n. trgovcem kakor tudi cenjenemu občinstvu naznanjam,
da imam v zalogi

naraven močan kis za kumare

ki ga oddajam na drobno in na debelo.

J. Jelenič, tovarna kisa, Ljubljana, Stara pot št. 1.

Pozor, Amerikanci!

Krasno posestvo na prodaj

na Dolenjskem na prometnem kraju, tik ob cesti, z vsem inven-
tarnjem 50 oralov polja, gozda in travnikov. Vse gospodarsko po-
slojpe v dobrem stanju in vse polje obdelano. Cena 500.000 K.
Več se poizve pri Zupančiču na Dobravi št. 4, p. Dobriče.

Penzionat

za deklice. Vila Plonerstiftung. Učni in zdraviliški dom. Nada-
ljevalni tečaj. Tečaji za jezike, glasbo, kuhanje in gospodinjstvo.

Meran-Obermaiss (Južno Tirolsko).

Krasna alpska lega.

Dobra preskrba.

Pojasnila daje M. Chr. Auer, voditeljica.

Najnižje cene!

Najnižje cene!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Cisto domače podjetje!

Prodaje se

prvorazredni hotel

u okružnom mjestu Bosne na frekventiranoj železničkoj
pruzi, opremljen sa svim potrebnim komfortom u dvokatnoj
modernoj zgradi na glavnoj ulici. Hotel se nalazi u
1. 11. spratu kuće, a sastoji se iz 16 soba sa 20 kreveta to
2 sobe uređene za razgovor. U zgradi je električno osvjet-
ljenje i vodovod. Eventualno bi se isti zajedno sa namje-
štajem i posteljnim izdao pod najam. Ponude neka se
šalju na Podružicu Muslimanske Centralne banke
za Bosnu i Hercegovinu u Travniku.